

УДК 368.5:662.63+657

КОВАЛЬ Л.В., кандидат екон. наук, доцент

КИТАЙЧУК Т.Г., кандидат екон. наук, доцент

Вінницький національний аграрний університет

e-mail: kovalstar@meta.ua, Tanya19782@yandex.ru

СТРАХУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА ТА ЙОГО ОБЛІК

У статті висвітлено результати досліджень з питань необхідності страхування як засобу забезпечення сталого виробництва біопалива. Розглянуто порядок операційної та фінансової оренди устаткування по виробництву альтернативних джерел енергії та відображення таких операцій в обліку.

Ключові слова: страхування, біопаливо, виробництво, облік.

Вступ. Вагомою альтернативою традиційному пальному на сьогодні в Україні є біопаливо. Його виробництво безпосередньо в країні має більше вигідних сторін ніж виготовлення цього ж виду палива на умовах давальницької сировини в інших країнах. За таких умов виробництво біопалива в Україні сприятиме росту вітчизняної економіки в подальшому. Лідером з виробництва окремих видів біопалива в ЄС на сьогодні є Німеччина. Хоча в Україні на теперішній час виробництво альтернативних джерел енергії лише набирає обертів, проте показники виробництва свідчать про ефективність такого виробництва. Відновлюваність біомаси та її порівняно дешева собівартість надає переваги виробництву біопалива над його традиційним аналогом. По розрахунках вартість альтернативних джерел енергії в середньому в 10 разів нижча за природню, що робить даний вид виробництва привабливим.

За останніми даними Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження, технічно досяжний енергетичний потенціал відновлювальних джерел складає 98 млн. тонн умовного палива на рік, з них біоенергетика – 31 млн. тонн, вітроенергетика – 28 млн. тонн, сонячна енергетика – 6 млн. тонн. Це більше, ніж 40% загального енергетичного балансу країни [3]. На сьогодні в Україні за наявних можливостей виробництва біопалива постає проблема з умовами такого виробництва.

Аналіз останніх досліджень. Питанням виробництва біопалива в Україні присвячено достатньо уваги з боку вітчизняних вчених-економістів таких як: В.М. Жук, Г.М. Калетнік, Г.Г. Кірейцев, В.Ф. Петриченко, Н.Л. Правдюк, П.Т. Саблук та інші. Проте питання забезпечення умов виробництва та відображення в обліку таких операцій розглянуто не до кінця.

Мета дослідження. Обґрунтувати необхідність страхування, як засобу забезпечення сталого виробництва біопалива та відображення таких операцій в обліку.

Результати досліджень. Виробництво біопалива передбачає використання сільськогосподарських культур, які вирощує або купує підприємство. На сьогодні сільськогосподарські підприємства, що займаються виробництвом біопалива надають перевагу самостійному вирощуванню необхідних культур.

Вихід біопалива на гектар для різних сільськогосподарських культур широко варіюється в залежності від виду сировини, країни і системи виробництва. Такі коливання показників пояснюються різницею в урожайності культур на гектар, залежною від самих культур і країн, а також нерівноцінною ефективністю переробки різних культур [4]. При цьому сільськогосподарське виробництво залежить від двох факторів: діяльності людини та впливу природи. Але якщо свою діяльність людина може контролювати, то навколишнє природне середовище виступає як інколи не передбачувана та некерована сила. Ця сила може порушити нормальний процес виробництва, завдавши при цьому великої шкоди сільськогосподарському товаровиробнику. Така ситуація спонукає до прийняття певних рішень та вжиття економічних заходів, які б дозволили відшкодувати завдані підприємству збитки. Поряд з цим саме сільське господарство є однією з найризикованіших сфер виробництва. Це зумовлено використанням відкритих сільськогосподарських угідь та постійною залежністю від

природно-кліматичних умов. Так, різкі зміни природно-кліматичних факторів (засухи, по-
вені, нехарактерні температурні коливання та ін.) призводять до зменшення урожайності
сільськогосподарських культур та отримання збитків сільськогосподарськими товаровироб-
никами. З іншого боку, специфіка галузі визначає особливості тих чи інших ризиків. Збитки,
отримані в результаті непередбачуваних подій, можливо частково покрити за допомогою
страхування. З іншого боку страхування забезпечить ефективність виробництва та стабіль-
ність роботи підприємства. При цьому держава повинна брати безпосередню участь в цьому
процесі, надаючи субсидії на страхування з урахуванням реальних можливостей бюджету на
найближчий період. Субсидії повинні надаватися усім сільськогосподарським підприємствам,
які уклали та мають договір страхування. Це пояснюється тим що, якщо страховий випадок
не настав, то страхувальник не отримує страхового відшкодування, проте він витратив кошти
на купівлю страховки і тим самим збільшив свої витрати.

Таблиця 1

Облік розрахунків зі страхування орендованого майна

№ п/п	Господарська операція	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
Фінансовий лізинг (оренда)			
1.2	Податковий кредит	641 «Розрахунки за податка-ми»	531-1«Зобов'язання з фі-нансової оренди устаткування для виробництва біопалива»
2	Нараховано винагорода лізингодавцю	951 «Відсотки за кредит»	684 «Розрахунки за нарахо-ваними відсотками»
3.1	Сплачено суму страхового платежу (без ПДВ)	63«Розрахунки з поста-чальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»
4.1	Суму страхового платежу відображено у складі витрат майбутніх періодів	39 «Витрати майбутніх періодів»	63«Розрахунки з постачаль-никами та підрядниками»
5.1	Частина страхового платежу включено до складу витрат поточного періоду	23,91, 92,93	39 «Витрати майбутніх періодів»
3.2	Нараховано інші лізингові платежі, пе-редбачені угодою (вартість страховки)	952 «Інші фінансові витрати»	684 «Розрахунки за нарахо-ваними відсотками»
4.2	Сплачено лізингодавцю вартість об'єкта	531-1«Зобов'язання з фі-нансової оренди устаткування для вироб-ництва біопалива»	31 «Рахунки в банках»
5.2	Сплачено орендодавцю інші платежі згідно з договором - операція 2	684 «Розрахунки за нарахова-ними відсотками»	31«Рахунки в банках»
Операційна оренда (лізинг)			
1.	Отримано майно в операційну оренду	01-1* «Орендовані необоротні активи»	
2.	Нараховано орендну плату орендодавцю	23, 91, 92, 93...	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
3.	Сплачено страхову суму	655 «За страхуванням майна»	31 «Рахунки в банку»
4.	Сплачено орендну плату	685-1*«Розрахунки з іншими кредиторами»	31 «Рахунки в банку»

* оренда устаткування для виробництва біопалива

Але в цьому випадку субсидування має бути «реальним», тобто компенсацією саме сплачених страхових премій, та виокремленням із загального обсягу дотацій, які передбачаються на підтримку агрострахування в цілому [1].

Звертаючись до світового досвіду надання страхових послуг в Україні запроваджено індексне страхування сільськогосподарських культур. Міжнародний досвід сільськогосподарського страхування потребує адаптації до вітчизняного страхового ринку у зв'язку з різним рівнем розвитку економіки в цілому. Проте такий захист забезпечує стабільний процес виробництва, що позитивно впливає як на становище конкретного суб'єкта господарювання, так і на економіку в цілому. На основі цього методу здійснюється добровільне страхування культур та їх врожаю. Таке страхування має певні переваги: урахування особливостей природно-кліматичної зони; простіша схема укладання договорів страхування; нижча вартість страхових послуг за рахунок зниження вартості витрат, понесених страховими компаніями; прозорість розрахунків, що забезпечується єдиною їх методикою.

На сьогодні не всі сільськогосподарські підприємства в змозі за власні кошти придба-

ти установки по виробництву біопалива. Тому залучають кредитні кошти, або звертаються до фінансового лізингу чи операційної оренди.

За договором оренди одна сторона (орендодавець) передає другій стороні (орендареві) за плату на певний строк у користування майно для здійснення господарської діяльності [5]. При цьому, за вимогами чинного законодавства вони зобов'язані застрахувати орендоване майно. Так, п.1 ст.10 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» №2269-ХІІ від 10.04.92 зі змінами та доповненнями однією з істотних умов договору оренди є страхування орендарем взятого ним в оренду майна [2]. Особливістю такої операції є страхування орендованого майна на користь того учасника орендних відносин, який відповідає за ризик випадкової загибелі або пошкодження об'єкта оренди.

При відображенні в обліку операцій з оренди устаткування для виробництва біопалива необхідно звертатися до аналітики з метою врахування витрат на оренду при обрахунку вартості виробленого на такому устаткуванні біопалива (табл. 1).

Висновки. В результаті проведеного дослідження встановлено, що страхування виступає засобом забезпечення сталого виробництва біопалива. Обов'язкова участь держави в процесі страхування та реальне забезпечення її гарантій дасть змогу збільшити рівень довіри не тільки до останньої, а й до системи страхування нашої країни у цілому. Облікове відображення операцій по страхуванню орендованого устаткування для виробництва біопалива потребує аналітичного уточнення, що дасть змогу більш точно визначити вартість такого палива та обрахувати ефективність його виробництва.

Список використаних літературних джерел

1. Харламов П.М. Страхування ризиків виробників біопалива як одна із умов сталого розвитку галузі [Електрон. ресурс] / П.М. Харламов // Режим пу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2009_142_2/09hpm.pdf
2. Про оренду державного та комунального майна: Закон України №2269-ХІІ від 10.04.92 зі змінами та доповненнями: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Селезень К. Виробництво і ринок біопалива в Україні [Електрон. ресурс] / К. Селезень // Режим доступу: <http://h.ua/story/336653/>
4. Біопаливо та сільське господарство: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://newecolife.com.ua/news/177-bopalivo-ta-slske-gospodarstvo.html>
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Аннотація

Коваль Л.В., Китайчук Т.Г.

Страхование как средство обеспечения стабильного производства биотоплива и его учет

В статье отражены результаты исследований по вопросам страхования как средства обеспечения стабильного производства биотоплива. Рассмотрен порядок операционной и финансовой аренды оборудования по производству альтернативных источников энергии и отражения таких операций в учете.

Ключевые слова: страхование, биотопливо, производство, учет.

Annotation

Koval L., Kytaichuk T.

Insurance as a means of ensuring sustainable production of biofuels and its accounting

In the article the results of research on the need for insurance as a means of ensuring the sustainable production of biofuels. We consider the order of operating and finance lease facilities for the production of alternative energy sources and display such transactions in the account.

Keywords: insurance, energy, manufacturing, accounting.

Отримано редакцією 01.10.13